

Αθήνα 26 Ιουλίου 1985

ΘΕΜΑΤΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣI. Ελληνική Οικονομία το 1985

Παρά το γεγονός ότι το 1985 ήταν το δεύτερο κατά σειρά έτος Εκλογών εθνικής κλίμακας κατορθώσαμε να κρατήσουμε την πορεία της οικονομίας μέσα στα πλαίσια που προσδιορίσαμε το Δεκέμβρη του '84 για ολόκληρο το 1985. Ορισμένα προβλήματα που ανακύπτουν και που χρειάζονται άμεση εξέταση και ενέργεια από την Κυβέρνηση καταχωρούνται παρακάτω.

1. --- Τιμές

Ο ετήσιος ρυθμός πληθωρισμού το 1985 θα υπερβεί κατά τι το στόχο του 16% αλλά με κατάλληλη εποπτεία στις εξελίξεις των τιμών και συνέχιση της πολιτικής που έχει συμφωνηθεί με τον Υπουργό Εμπορίου κ. Ακριτίδη πιστεύω ότι ο ετήσιος ρυθμός πληθωρισμού το 1985 **μόλις θα αγγίξει το 17%.**

Για την επίτευξη αυτού του αποτελέσματος θα χρειαστεί ιδιαίτερη φροντίδα στην τιμολογιακή πολιτική που καθορίζεται κατ' ευθείαν από το δημόσιο τομέα. Πιστεύω ότι πρέπει να γίνει μια άμεση προσαρμογή των τιμών των υγρών καυσίμων που δεν θα ξεπερνάει το 15%. Αυτή η αύξηση μπορεί να ακολουθηθεί από μία άλλη αύξηση, μικρότερη ίσως, στις αρχές του 1986. Θα ήταν λάθος να περάσουμε όλο το κόστος της προσαρμογής του λογαριασμού των πετρελαιοειδών σε μια δόση. Με ευκαιρία την αύξηση των τιμών των υγρών καυσίμων θα πρέπει να ανακοινωθεί πρόγραμμα σταδιακής μηδένισης του ελλείμματος του λογαριασμού πετρελαιοειδών στην.

- 2 -

Τράπεζα της Ελλάδος μέχρι τα τέλη του 1986. Η ανακοίνωση αυτή έχει ιδιαίτερη σημασία για τους οικονομικούς παράγοντες του εξωτερικού που παρακολουθούν τις ελληνικές εξελίξεις.

Πιστεύω επίσης ότι πρέπει να γίνει μια άμεση προσαρμογή των κομίστρων (αστικές και υπέραστικές συγκοινωνίες) που είχε άλλωστε αποφασιστεί πριν από τις εκλογές αλλά είχε κριθεί σκόπιμο να υλοποιηθεί αυτό το μήνα.

Οι τιμές των λιπασμάτων πρέπει να προσαρμοστούν σταδιακά για να καλυφθεί το μεγάλο άνοιγμα που έχουμε σ' αυτόν τον λογαριασμό. Εδώ θα χρειαστεί μια σωστή ενημέρωση του αγροτικού κόσμου για την πολιτική της βαθμιαίας κάλυψης του κόστους των λιπασμάτων με κατάλληλη τιμολογιακή πολιτική. Όπως είχε αποφασιστεί από την Επιτροπή Τιμών και Εισοδημάτων πριν από τις εκλογές, πρέπει να γίνει άμεσα μια αύξηση της τιμής των λιπασμάτων κατά 45%, σε πρώτη φάση.

Εγκριση επίσης πρέπει να δοθεί στην αύξηση των τιμών των εισιτηρίων της Ολυμπιακής, αλλά αυτό μπορεί να γίνει κάπως αργότερα μέσα στο Σεπτέμβριο.

Προσωπικά είμαι εναντίον της άμεσης προσαρμογής τιμών ηλεκτρικού ρεύματος. Το θέμα αυτό πρέπει να συζητηθεί και να αποφασιστεί μέσα στα πλαίσια των συζητήσεων του κοινωνικοποιημένου μηχανισμού της ΔΕΗ. Θέματα τιμών, παραγωγής, παραγωγικότητας, εργατικού κόστους (wage bill) και τιμών πρέπει να συζητούνται μαζί και να αποφασίζονται σαν πακέτο.

Λαμβάνοντας υπόψη αυτές τις εξελίξεις καθώς και την αναμενόμενη εντονότερη αποκλιμάκωση του πληθωρισμού σε είδη ιδιωτικής κατανάλωσης, πιστεύω ότι για ολόκληρο το 1985 ο ρυθμός πληθωρισμού δεν πρέπει να υπερβεί το 17%.

Οι τιμές βέβαια δεν είναι μόνο αποτέλεσμα αντικειμενικών οικονομικών συνθηκών· επηρεάζονται και μάλιστα σε μεγάλο βαθμό από το κλίμα που επικρατεί στην αγορά. Γι' αυτό στο χώρο των τιμών όπως και σε άλλους χώρους που εξετάζονται παρακάτω καθο-

- 3 -

ριστικό ρόλο θα παίξει η δυνατότητα της κυβέρνησης να πείσει την αγορά, που λειτουργεί με τα δικά της υποκειμενικά κριτήρια, ότι η υλοποίηση της πολιτικής που έχει ήδη εξαγγελθεί θα γίνει με τρόπο αποτελεσματικό και συντονισμένο.

Εάν το κλίμα επιδεινωθεί στους επόμενους δύο μήνες τότε πρέπει να εξεταστεί το ενδεχόμενο παγώματος των τιμών για 4-6 μήνες. Με αυτό τον τρόπο η ΑΤΑ του Ιανουαρίου 1986 θα είναι περίπου μισή απ'αυτή που αναμένεται, πράγμα που ίσως διευκολύνει την πολιτική συμπίεσης του κόστους παραγωγής. Από την άλλη μεριά πάγωμα των τιμών χωρίς τη συναίνεση του ιδιωτικού τομέα θα δημιουργήσει σειρά προβλημάτων. (Το θέμα αυτό είχε εξεταστεί από τον κ.Ακριτίδη).

2. Ακαθάριστο Εγχώριο Προϊόν

Σε πρόσφατες ανακοινώσεις τύπου έχω αναθεωρήσει τις προβλέψεις για το 1985 από 2 - 2,5% σε μια πρόβλεψη "σχεδόν" 2%.

Πιστεύω ότι η έγκαιρη χρηματοδότηση της βιομηχανίας και της βιοτεχνίας συμπεριλαμβανομένων και των προβληματικών επιχειρήσεων θα παίξει καθοριστικό ρόλο στην επίτευξη μιας μικρής ανάκαμψης στην βιομηχανική παραγωγή.

Εξακολουθώ να παραμένω ανήσυχος από το γεγονός ότι ενώ οι καταθέσεις στις Τράπεζες αυξάνονται με ρυθμό 29%, η πιστωτική επέκταση του μεγαλύτερου πιστωτικού οργανισμού της χώρας προς τον ιδιωτικό τομέα αυξάνεται με ρυθμό μόνο 12%. Τα λιμνάζοντα αποθέματα Τραπεζών στην Τράπεζα της Ελλάδος μπορεί να χαιρετίζονται από μερικούς σαν αντιπληθωριστικά φαινόμενα. Προσωπικά όμως βλέπω αυτό το φαινόμενο να εγκυμονεί κινδύνους συνεχούς ύφεσης στον τομέα της μεταποίησης.

Σημασία επίσης για την ανάκαμψη στο χώρο της μεταποίησης θα παίξει και η ταχεία ρύθμιση της εκκρεμότητας των Ναυπηγείων και των Ελληνικών Ναυπηγείων ιδιαίτερα. Υπάρχει επίσης μεγάλη καθυστέρηση στην υλοποίηση του προγράμματος παραγωγής της ΣΤΑΓΕΡ.

3. --- Ισοζύγιο Εξωτερικών Πληρωμών

Είχαμε υπολογίσει ένα έλλειμμα Τρεχουσών Συναλλαγών της τάξης των 2 δισ. δολλαρίων. Σύμφωνα με στοιχεία της Τράπεζας της Ελλάδος το έλλειμμα Τρεχουσών Συναλλαγών το 1985 ήταν \$ 2.182 δισ. (Δες έκθεση Διοικητή Τράπεζας της Ελλάδος 1985 σελ. 118. Πληροφορούμαι ότι οι οριστικές εκτιμήσεις της Τράπεζας της Ελλάδος που δεν έχουν ακόμα δημοσιευθεί ανεβάζουν αυτό το νούμερο στα \$ 2.130 δισ.). Οι Διεθνείς Οργανισμοί στις Εκθέσεις τους εκτιμούν το έλλειμμα του 1985 σε 2,1 δισ. δολ. (Δες Εκθέσεις IMF, ΟΟΣΑ και ΕΟΚ).

Είχαμε προϋπολογίσει ότι οι εξελίξεις στο πρώτο εξάμηνο του 1985 θα ήταν σχετικά δυσμενείς ενώ το δεύτερο εξάμηνο θα αντικατόπτριζε πιο έγκυρα τις αντικειμενικές οικονομικές συνθήκες. Οι εξελίξεις στο πρώτο εξάμηνο του 1985 έχουν ιδιαίτερα επηρεαστεί από τις αβεβαιότητες που προκύπτουν από την προεκλογική περίοδο.

Έτσι ενώ ο όγκος των εξαγωγών το πρώτο εξάμηνο του 1985 αυξήθηκε εντυπωσιακά η εισροή συναλλάγματος από εισαγωγές δεν ακολούθησε ανοδική πορεία. Αυτό οφείλεται σ'ένα μεγάλο βαθμό στην παρακράτηση συναλλάγματος στο εξωτερικό εν αναμονή πολιτικών εξελίξεων καθώς και ξεκαθαρίσματος της οικονομικής πολιτικής που θα ακολουθηθεί γενικά και στον συναλλαγματικό τομέα ειδικότερα. Ευθύς μόλις πειστεί η αγορά για την οικονομική πολιτική που ακολουθούμε θα έχουμε μία εντυπωσιακή αντιστροφή αυτών των τάσεων έτσι που για όλο το 1985 να μπορούμε να συγκρατήσουμε το έλλειμμα στα 2,1 δισ. δολ. Σημειώνω ότι μετά τις δηλώσεις που έκανα σχετικά με την οικονομική και συναλλαγματική πολιτική παρατηρήθηκε μια εντυπωσιακή εισροή συναλλάγματος και βελτίωση του Ισοζυγίου Τρεχουσών Συναλλαγών τον Ιούνιο και Ιούλιο. Σ'αυτό το σημείο θα ήθελα επίσης να τονίσω τις ιδιαίτερα δυσμενείς επιπτώσεις που θα έχει η αμερικανική στάση στον τουριστικό τομέα. Από τις ακυρώσεις που έχουμε μέχρι στιγμής ιδίως στις κρουαζιέρες δεν θα ήταν υπερβολή εάν υπολογίζαμε την αρνητική επίπτωση στο ύψος των 200 εκατ.δολ.

- 5 -

Πιστεύω ότι η συγκράτηση του ελλείμματος στο προϋπολογισθέν ύψος θα επέλθει με τη γενικότερη βελτίωση του κλίματος. Θα ήταν λάθος να αλλάξει αυτή τη στιγμή η συναλλαγματική μας πολιτική. Μια υποτίμηση της δραχμής τώρα θα είχε καθαρά αρνητικές επιδράσεις στην όλη πορεία της οικονομίας, της καταπολέμησης του πληθωρισμού και θα δημιουργούσε τρομερές δυσκολίες στη διαμόρφωση μιας ανεκτής εισοδηματικής πολιτικής για το 1986.

4. Ελλείμματα Δημόσιου Τομέα

α) Κρατικός Προϋπολογισμός

Ο Προϋπολογισμός του 1985 είχε συνταχθεί με ειλικρίνεια. Οι στόχοι του είναι ακόμα εφικτοί.

Για λόγους τακτικής οι προσπάθειες των Εφοριών για την είσπραξη των φορολογικών εσόδων χαλαρώθηκαν κατά την διάρκεια της προεκλογικής περιόδου. Έτσι τα φορολογικά έσοδα το α' εξάμηνο φαίνεται να έχουν ακολουθήσει ένα ρυθμό αύξησης χαμηλότερο απ' αυτό που είχε προβλεφθεί. Μετά τις εκλογές άρχισε μια εντατικοποίηση των εργασιών των Εφοριών και μπορούμε να προσβλέπουμε σε μια πολύ ικανοποιητική απόδοση στο β' εξάμηνο. Έτσι για ολόκληρο το 1985 το ύψος των φορολογικών εσόδων θα υπολειφθεί κατά μικρό μόνο ποσό του προϋπολογισθέντος. Τα έσοδα μπορούν να αυξηθούν περαιτέρω και τελικά να ξεπεράσουν ακόμα και το προϋπολογισθέν ποσόν εάν επιτρέψουμε το κλείσιμο όλων των παλαιών υποθέσεων που εκρεμούν με ευνοϊκούς όρους διακανονισμού. Το μέτρο αυτό μπορεί κάλλιστα να δικαιολογηθεί γιατί από το 1986 αλλάζουμε το υπάρχον σύστημα φόρου εισοδήματος και πηγαίνουμε σ' ένα σύστημα ελέγχου με βάση την δειγματοληψία.

Πέρα από τις δαπάνες που έχουμε προϋπολογίσει υπάρχουν και πρόσθετες απαιτήσεις που πηγάζουν είτε από προεκλογικές υποσχέσεις και δεσμεύσεις (π.χ. Ενιαίο Μισθολόγιο Στρατιωτικών και Δικαστικών). Δεν είναι δυνατόν να ικανοποιηθούν

- 6 -

όλες αυτές οι πρόσθετες απαιτήσεις που ίσως ξεπερνούν το ποσόν των 50 δισ.δρχ. αλλά ένα αναγκαίο ποσοστό θα πρέπει να διατεθεί γι' αυτές τις έκτακτες δαπάνες. Επειδή όμως πρέπει με κάθε θυσία να κρατήσουμε το έλλειμμα του προϋπολογισμού στο ύψος που έχουμε προβλέψει, οι έκτακτες αυτές δαπάνες θα πρέπει να αντισταθμιστούν με περικοπές στους άλλους λογαριασμούς. Προτείνω να μειωθεί το όριο πληρωμών όλων των δαπανών από 100% σε 95% και το όριο πληρωμών των λειτουργικών δαπανών (ξεπερνούν τα 200 δισ.δρχ.) να καθορισθεί στο 75%. Επί πλέον προτείνω την άμεση κατάργηση επιδοτήσεων καταθέσεων προθεσμίας στις Τράπεζες.

Με τα μέτρα αυτά ο προϋπολογισμός θα μπορεί να εκτελεστεί στα πλαίσια που είχαμε προβλέψει. Θα ήταν σκόπιμο ακόμα και μέσα στο 1985 να προβλέψουμε και περαιτέρω μείωση των επιδοτήσεων ορισμένων περιπτώσεων ή κατηγοριών που καλύπτονται από τον Νόμο 128 και την Απόφαση Ν.Ε. 1574.

β) Δημόσιες Επιχειρήσεις και Οργανισμοί

Είναι γνωστό ότι οι Δημόσιες Επιχειρήσεις και Οργανισμοί έχουν αυτονομηθεί. Δεν υπάρχει σύστημα εποπτείας των λειτουργιών τους. Με το νέο κυβερνητικό σχήμα, το Υπουργείο Εθνικής Οικονομίας αναλαμβάνει την ευθύνη εποπτείας λειτουργίας αυτών των Οργανισμών. Πιστεύω ότι σαν άμεση προτεραιότητα πρέπει να καθορισθεί όριο πληρωμών για αυτούς τους Οργανισμούς Υπερβάσεις πέρα από αυτά τα όρια δεν θα πρέπει να χρηματοδοτούνται από το πιστωτικό σύστημα. Αν και έχουν ήδη αναληφθεί υποχρεώσεις απ' αυτούς τους Οργανισμούς νομίζω ότι αν ασκηθεί πίεση θα μπορέσουμε να συγκρατήσουμε τα διαχειριστικά ελλείμματα των Οργανισμών σε επίπεδα που υπερβαίνουν μεν τις προβλέψεις μας αλλά είναι ακόμα ανεκτά.

II. Προετοιμασία Οικονομικής Πολιτικής για το 1986

Μέσα στα πλαίσια του ΕΣΑΠ έχει ήδη αρχίσει μια προεργασία για

- 7 -

τη διαμόρφωση της οικονομικής πολιτικής του 1986. Πιστεύω ότι είναι αναγκαίο να υπάρχει μια πλατειά κοινωνική βάση στήριξης της οικονομικής μας πολιτικής. Πιστεύω επίσης ότι ο βασικός μας στόχος πρέπει να είναι η σημαντική αποκλιμάκωση του πληθωρισμού και θα έβαζα προσωρινά ένα στόχο της τάξης του 12% για το 1986.

Η επίτευξη αυτού του στόχου απαιτεί κατάλληλη εισοδηματική πολιτική. Στο χώρο της εισοδηματικής πολιτικής θα πρέπει να γίνει διαφοροποίηση ανάμεσα α) στους δημόσιους υπάλληλους, β) στους υπαλλήλους Δημοσίων Επιχειρήσεων και Οργανισμών, γ) υπαλλήλους και εργάτες των προβληματικών επιχειρήσεων και δ) υπαλλήλους και εργάτες του ιδιωτικού τομέα.

Η εισοδηματική πολιτική δεν μπορεί να γίνει αποδεκτή εάν δεν συνοδευτεί με κάποια γενικότερη δέσμευση για την πορεία των τιμών. Και είναι γι αυτό το λόγο που τα πλαίσια της εισοδηματικής πολιτικής θα πρέπει να διαμορφωθούν στο ΕΣΑΠ όπου ο ιδιωτικός τομέας θα πρέπει να αναλάβει μια "εθελουσία δέσμευση" για διατήρηση των τιμών με συμφωνημένα GUIDE POSTS.

Πιστεύω ότι όσο αυστηρή και να είναι η εισοδηματική πολιτική του 1986 ο πληθωρισμός δεν μπορεί να χαλαρωθεί σε επιθυμητά επίπεδα (π.χ. της τάξης του 12%) εάν δεν γίνει ταυτόχρονα μια σημαντική ελάφρυνση των χρηματοοικονομικών βαρών των επιχειρήσεων. Όπως είναι γνωστό τα χρηματοοικονομικά βάρη σε πολλές περιπτώσεις υπερβαίνουν ως ποσοστό του συνολικού κόστους παραγωγής το συνολικό κόστος εργασίας. Τα χρηματοοικονομικά αυτά βάρη οφείλονται σε συσσώρευση παλαιών χρεών "καταναλωτικού τύπου" καθώς και στα σχετικά υψηλά επιτόκια. Τα ονομαστικά επιτόκια είναι χαμηλά αλλά όταν συνυπολογισθούν προμήθειες τραπεζών, ποσοστά υπερημερίας κ.λπ. το κόστος του τραπεζικού χρήματος - κάτω από τις σημερινές συνθήκες - είναι επαχθές στις περισσότερες επιχειρήσεις.

Εάν για άλλους λόγους δεν μπορούμε να αντιμετωπίσουμε το 1986 μείωση των επιτοκίων θα πρέπει τουλάχιστον να προχωρήσουμε στην ανα-

διάρθρωση των χρεών των επιχειρήσεων (ACROSS THE BOARD) με μεγάλες περιόδους χάριτος και αποπληρωμής και με κανονικά επιτόκια (όχι επιτόκια υπερημερίας).

Επίτευξη του επιθυμητού ρυθμού πληθωρισμού μέσα από μείωση του κόστους σημαίνει ότι η συναλλαγματική πολιτική του 1986 θα εξακολουθήσει τις ίδιες γραμμές που ακολουθούμε τώρα. Ένας πιο γρήγορος ρυθμός υποτίμησης της δραχμής θα οδηγούσε σε αύξηση των πληθωριστικών πιέσεων χωρίς αισθητή βελτίωση του Ισοζυγίου Εξωτερικών Πληρωμών.

Σχετικά με το Ισοζύγιο Εξωτερικών Πληρωμών η προώθηση των εξαγωγών πρέπει να είναι θέμα παρέμβασης στο μικροοικονομικό επίπεδο (οργάνωση των εξαγωγών, διακρατικές συμφωνίες κ.λπ.) καθώς και αναδιάρθρωσης του τομέα του τουρισμού. Από την πλευρά των εισαγωγών μπορεί να επέλθει σημαντική βελτίωση με ένα καλλίτερο έλεγχο του ενεργειακού μας ισοζυγίου και της κατανάλωσης των υγρών καυσίμων. Πιστεύω πως με κατάλληλες μικροοικονομικές παρεμβάσεις τόσο στις εξαγωγές όσο και στις εισαγωγές, μέσα στα πλαίσια μιας αυστηρής αποπληθωριστικής πολιτικής, το έλλειμμα Τρεχουσών Συναλλαγών το 1986 θα μπορεί να κατέβει στο 1,6 δισ.δολάρια.

Σχετικά με τον κρατικό προϋπολογισμό, οι δαπάνες πρέπει να προ-υπολογισθούν σε ένα ετήσιο ρυθμό αύξησης κατά 3 τουλάχιστον ποσοστιαίες μονάδες κάτω από τον προβλεπόμενο ρυθμό πληθωρισμού. Αυτό θα είναι πολιτικά μια πολύ δύσκολη αλλά αναγκαία άσκηση. Θα πρέπει να τεθούν προτεραιότητες. Προσωπικά θα πρότεινα να δοθούν προτεραιότητες στον τομέα των Δημοσίων Επενδύσεων, Υγείας και Παιδείας. Δυστυχώς το πρόγραμμα πρόνοιας όπως και το πρόγραμμα βελτίωσης των συντάξεων κ.λπ. θα πρέπει να πάρει προτεραιότητα αργότερα, ίσως το 1987. Από την πλευρά των εσόδων θα πρότεινα μια μείωση των φορολογικών επιβαρύνσεων μεσαίων και ανωτέρω εισοδημάτων από μισθωτές υπηρεσίες και φορολογία του αγροτικού εισοδήματος τουλάχιστον στις περιπτώσεις που το εισόδημα υπερβαίνει ένα άνετο επίπεδο διαβίωσης.

Ο Φόρος Προστιθέμενης Αξίας θα πρέπει να εισαχθεί το αργότερο την 1η Ιουνίου του 1986.

Σχετικά με τα ελλείμματα των Δημοσίων Επιχειρήσεων και Οργανισμών θα πρέπει να δοθούν αυστηρές CUIDE LINES όσον αφορά το ύψος των δαπανών, του ελλείμματος και κατευθυντήριες γραμμές για τον καθορισμό της τιμολογιακής πολιτικής. Ο καθορισμός της εισοδηματικής και τιμολογιακής πολιτικής πρέπει να γίνει από τους ίδιους τους Οργανισμούς στα πλαίσια του κοινωνικοποιημένου μηχανισμού τους.

III. Θεσμικές αλλαγές

α) Κοινωνικοποίηση Δημόσιων Επιχειρήσεων και Οργανισμών

Τα Προεδρικά Διατάγματα και όλη η τεχνική επεξεργασία για ΔΕΗ, ΟΤΕ, ΟΣΕ είχε περατωθεί πριν από τις εκλογές. Είχε κριθεί τότε σκόπιμο από την πλευρά της Κυβέρνησης να αναβληθεί ο διορισμός προσώπων για αντιπροσώπευση στις Αντιπροσωπευτικές Συνελεύσεις και Διοικητικά Συμβούλια για εύθετο χρόνο μετά τις εκλογές.

Τώρα είναι ο κατάλληλος χρόνος για να προχωρήσουμε στην κοινωνικοποίηση αυτών των Οργανισμών.

Η επιτυχία της υλοποίησης της κοινωνικοποίησης θα εξαρτηθεί από την επιλογή των προσώπων. Όλος ο κόσμος θα περιμένει να δει αν η επιλογή θα γίνει με αξιοκρατικά κριτήρια (ήθος, μόρφωση, εμπειρία, αυτοπεποίθηση για ανάληψη πρωτοβουλιών στις βαθείες τομές που χρειάζονται κ.λπ.). Οι υποψήφιοι θα πρέπει να πιστεύουν στο γενικό πλαίσιο του προγράμματος της Αλλαγής, αλλά τυχόν ευρεία χρησιμοποίηση κομματικών στελεχών σε καίριες θέσεις θα ήταν πολιτικό και κομματικό λάθος. Έχουμε πληρώσει την κομματικοποίηση του Δημόσιου Τομέα αρκετά.

β) Εποπτικά Συμβούλια

Έχει γίνει η απαραίτητη τεχνική και νομική επεξεργασία για τη σύσταση Εποπτικών Συμβουλίων κατά μείζονες κλάδους σε εθνικό

- 10 -

επίπεδο στο χώρο των μεταλλείων. Πιστεύω ότι για λόγους πολιτικής σκοπιμότητας πρέπει να προχωρήσουμε αμέσως στη σύσταση Συμβουλίων. Εποπτικά Συμβούλια σε άλλους κλάδους πρέπει να εξεταστούν κάπως αργότερα (1986).

γ) Προβληματικές Επιχειρήσεις

Υποβάλλεται ξεχωριστό υπόμνημα του Ο.Α.Ε. που δίνει με συνοπτικό τρόπο την εντυπωσιακή πρόοδο που έχουμε επιτελέσει παρά τις γνωστές δυσκολίες που συναντήσαμε στη πορεία μας. Το άμεσο πρόβλημα που αντιμετωπίζουμε είναι η περαιτέρω χρηματοδότηση αυτών των επιχειρήσεων για κεφάλαια κίνησης. Προτείνω τη σύσταση ενός νέου τραπεζικού consortium για την χρηματοδότηση των τρεχουσών αναγκών αυτών των επιχειρήσεων. Εδώ φυσικά θα χρειαστεί η συνεργασία του πιστωτικού συστήματος. Εάν το τραπεζικό σύστημα δεν συνεργασθεί υπάρχει κίνδυνος κατάρρευσης του έργου που έχει εκτελεσθεί και μείωσης της βιομηχανικής παραγωγής. Μεσοπρόθεσμα το ζήτημα παραμένει: 200 δισ.δρχ. σε παγωμένες πιστώσεις (που με τους λογιστικούς τόκους υπερημερίας θα γίνουν 250 δισ.δρχ. στα τέλη αυτού του χρόνου) δεν μπορούν να εξυπηρετηθούν από αυτές τις επιχειρήσεις.

Άργά ή γρήγορα θα πρέπει να αντιμετωπίσουμε το δίλημμα που έθεσα προ διετίας: ή οι τράπεζες θα αναγκαστούν να διαγράψουν ένα μεγάλο κομμάτι αυτών των χρεών σαν επισφαλείς απαιτήσεις ή οι επιχειρήσεις αυτές θα "εξυπηρετήσουν" τα χρέη τους προς τις τράπεζες μέσα από συνεχείς επιδοτήσεις του κρατικού προϋπολογισμού. Είχα τότε τονίσει και παραμένω αμετακίνητος σ' αυτή την τοποθέτησή μου ότι πολιτικά, οικονομικά αλλά ακόμα και τραπεζικά η σωστή επίλυση του θέματος πρέπει να είναι η πρώτη εναλλακτική λύση.

Τα τυχόν διαχειριστικά ελλείμματα των τραπεζών θα πρέπει να αντιμετωπισθούν με συγκεκριμένες παρεμβάσεις της Κυβέρνησης

- 11 -

για την εξυγίανση του τραπεζικού συστήματος που στην πραγματικότητα σημαίνει εξύγιανση της Εθνικής Τράπεζας.

Με αυτό τον τρόπο:

- α) Δεν διασύρεται η έννοια της "Δημόσιας Επιχείρησης" (δηλ. Επιχείρησης του φορέα του Ν.1386) που με μια κατάλληλη συσάχθεια θα γίνει αυτόματα αποδοτική. Δεν καταλαβαίνω γιατί τις ατασθαλείες των μεγαλοβιομηχάνων θα πρέπει να τις φορτώσουμε στην πλάτη των υπό εξυγίανση αλλά βιώσιμων επιχειρήσεων διασύροντας έτσι την έννοια της αποδοτικότητας του Δημόσιου Τομέα.
- β) Δημιουργείται το απαραίτητο κίνητρο στο τραπεζικό σύστημα να εκσυγχρονισθεί κάτω από την εποπτεία και τον έλεγχο του Δημοσίου. Οι οποιεσδήποτε ενισχύσεις που θα δοθούν από τον κρατικό προϋπολογισμό για την στήριξη και εξυγίανση του πιστωτικού συστήματος θα μπορούν εύκολα να εξηγηθούν στον Έλληνα φορολογούμενο.

Πιστεύω εξάλλου ότι οι αναγκαίες επιδοτήσεις από το Δημόσιο Τομέα στο τραπεζικό σύστημα θα είναι σχετικά μικρού ύψους αν πραγματικά εξαναγκάσουμε την Εθνική Τράπεζα να εκσυγχρονισθεί και εξυγιανθεί. Παρεπιπτόντως θα ήθελα να αναφερθώ στην επίσης παλαιά πρότασή μου για το σπάσιμο της Εθνικής Τράπεζας σε δύο Τράπεζες: η μία θα είναι εμπορικού χαρακτήρα και η άλλη θα εξελιχθεί σε μία Holding Company με συμμετοχή σε βιομηχανίες. Η συμμετοχή αυτή θα είναι αποτέλεσμα της μετατροπής παλαιών δανείων σε μετοχές.

Το κάπως απλοϊκό επιχείρημα ότι εξυγίανση του πλέγματος Βιομηχανία - Τράπεζες με βασική παρέμβαση στο τραπεζικό σύστημα, θα είχε σαν αποτέλεσμα κρίση πίστεως δεν ευσταθεί. Εάν η Κυβέρνηση δηλώσει ότι στηρίζει και εγγυάται όλες τις καταθέσεις της Εθνικής δεν πρόκειται να υπάρξει καμιά μα καμιά αρνητική επίπτωση στην αγορά. Άλλωστε η αγορά ξέρει ότι αν δεν επιδο-

- 12 -

τούσαμε το πιστωτικό σύστημα με 11 περίπου δισ. δρχ. έκτακτα από τον κρατικό προϋπολογισμό το 1984 η Εθνική Τράπεζα θα παρούσισε στον Ισολογισμό της 6 δισ. δρχ. ζημιές*.

IV. Συμπεράσματα

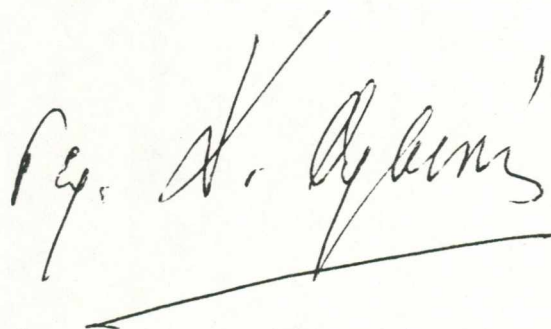
1. Δεν χρειάζονται άμεσα "εντυπωσιακά" και "νευρικά" μέτρα αυτή τη στιγμή. Οι στόχοι για το 1985 θα επιτευχθούν ή θα πλησιάσουμε πολύ κοντά στους στόχους ακολουθώντας την ίδια πολιτική, αλλά ταυτόχρονα πείθοντας την αγορά για την σταθερότητα και σοβαρότητα του κυβερνητικού έργου στον οικονομικό τομέα με βάση τις προγραμματικές δηλώσεις της Κυβέρνησης.
2. Τυχόν υποτίμηση της δραχμής στο άμεσο μέλλον θα ήταν οικονομικό και πολιτικό λάθος.
3. Η οικονομική πολιτική το 1986 πρέπει να διαμορφωθεί το αργότερο μέσα στο Σεπτέμβριο αυτού του έτους στα πλαίσια του ΕΣΑΠ. Εμφαση πρέπει να δοθεί στη μείωση του πληθωρισμού μέσα από μια πολιτική μείωσης του κόστους της παραγωγής. Έτσι μόνο θα πετύχουμε και σημαντική βελτίωση στο Έλλειμμα Τρεχουσών Συναλλαγών.
4. Η εισοδηματική πολιτική θα πρέπει να καθορισθεί μαζί με την τιμολογιακή πολιτική.
5. Η δημοσιονομική πολιτική θα πρέπει να είναι ιδιαίτερα αυστηρή το 1986 με ρυθμό αύξησης των συνολικών δαπανών σαφώς κάτω από τον ρυθμό του πληθωρισμού του ίδιου έτους.

* Εκτιμήσεις από μνήμης γιατί δεν έχω τους σχετικούς φακέλλους πρόχειρους.

- 13 -

6. Είναι η κατάλληλη στιγμή να προχωρήσουμε στην υλοποίηση των κοινωνικοποιήσεων στους χώρους ΟΤΕ, ΔΕΗ, ΟΣΕ καθώς και σε Εποπτικά Συμβούλια.

7. Στο πλέγμα Βιομηχανία - Πιστωτικό σύστημα να γίνει αντιστροφή της έμφασης με μετατόπιση του βάρους της προσαρμογής στην εξυγίανση του πιστωτικού συστήματος κάτω από την εποπτεία -και στο βαθμό που είναι αναγκαίο με την χρηματοδότηση - του Δημόσιου Τομέα.

Αντίγραφα αποστέλλονται μόνο εις:

- Πρωθυπουργό
Κύριο Ανδρέα Παπανδρέου
- Υπουργό Εθνικής Οικονομίας
Κύριο Κ.Σημίτη
- Υπουργό Οικονομικών
Κύριο Δ. Τσοβόλα
- Υπουργό Εμπορίου
Κύριο Ν.Ακριτίδη
- Υπουργό Βιομηχανίας, Ενέργειας και Τεχνολογίας
Κύριο Λ.Βερυβάκη
- Κύριο Γιάννη Παπανικολάου
Οικονομικό Σύμβουλο Πρωθυπουργού